Trafikutskottets betänkande 1985/86:16

om Telekommunikationer (prop. 1985/86:100 bil. 8)

TU
1985/86:16

Sammanfattning

I betänkandet behandlas och tillstyrks till en början förslagen i propositionen. De innebär bl. a. att televerket under åren 1986–1989 investerar mellan 5 och 6 miljarder kronor per år i telenätet samt att televerkets industridivision (Teli) överförs till bolagsform den 1 januari 1987.

Vidare behandlas flera motionsyrkanden. De gäller främst televerkets
- investeringar
- servicemål
- statskapital
- verksamhetsformer avseende Teli, myndighetsuppgifterna och den konkurrensutsatta verksamheten
- monopolområde
- kabel-TV- och övriga nätutbyggnadsverksamhet
- taxor
- forskning

Motionsyrkandena avser vidare telekommunikationer för döva och hörselskadade, telefonkatalogernas utformning samt trådlösa telefoner.

Samtliga motionsyrkanden avstyrks eller föreslås bli lämnade utan åtgärd.

Till betänkandet är fogat 12 reservationer och 1 särskilt yttrande.

SJÄTTE HUVUDTITELN

Telekommunikationer

Regeringen föreslår i proposition 1985/86:100 bilaga 8 (kommunikationsdepartementet) under avsnitt H. Telekommunikationer (s. 138–153) att riksdagen

1. godkänner vad som förordas i propositionen om inriktningen och omfattningen av televerkets verksamhet och investeringar under perioden 1 juli 1986–31 december 1989 och bemyndigar regeringen att besluta om avvikelser därifrån,

2. godkänner att televerkets verksamhet skall inriktas på de soliditets-, räntabilitets-, prisnivå- och servicemål som förordas i propositionen för perioden 1 juli 1986–31 december 1989,

1 *Riksdagen 1985/86. 15 saml. Nr 16*

3. till Försvarsinvesteringar vid televerket för budgetåret 1986/87 anvisar ett reservationsanslag på 12 000 000 kr.,

4. bemyndigar regeringen att medge att televerkets industridivision överförs till bolagsform den 1 januari 1987 på det sätt som förordas i propositionen.

Motionerna

1985/86:T206 av Lars Werner m. fl. (vpk) vari yrkas att riksdagen avslår regeringens förslag att medge ombildning av televerkets industridivision till bolag.

1985/86:T211 av Karin Söder m. fl. (c) vari yrkas, såvitt nu är i fråga (yrkandena 11–13),

11. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförs om upphävande av televerkets monopol på teleutrustning,

12. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförs om provningsverksamhet och typgodkännande av teleprodukter,

13. att riksdagen beslutar om en sådan uppskrivning av televerkets statskapital att inleveranserna till statsbudgeten blir ytterligare 300 milj. kr. utöver vad regeringen föreslagit.

1985/86:T214 av Margareta Persson (s) vari yrkas att riksdagen beslutar uttala sig för att postnumren tillförs abonnenternas adresser i telefonkatalogen.

1985/86:T216 av Hugo Bergdahl och Kenth Skårvik (båda fp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförs om reglerbar ljudförstärkare till telefon.

1985/86:T224 av Karin Söder m. fl. (c) vari yrkas att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motion 1985/86:A405 anförs om att televerket i sin utvecklingsverksamhet underordnar sig regionalpolitiska mål.

1985/86:T233 av Rune Ångström m. fl. (fp) vari yrkas att riksdagen uttalar sig för ett tvådelat taxesystem med en lokaltaxa och en rikstaxa, enhetlig för hela riket.

1985/86:T234 av Sigge Godin (fp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförs beträffande fiberoptiskt linjenät mellan Sundsvall och Trondheim.

1985/86:T245 av Olle Aulin (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförs rörande slopande av viss tidsbegränsning för lokalsamtal.

1985/86:T246 av Börje Stensson (fp) och Marianne Karlsson (c) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär sådana initiativ att samtliga abonnenter inom Östergötlands län återfinns i någon av länets katalogdelar.

1985/86:T247 av Olle Grahn m. fl. (fp) vari yrkas

1. att riksdagen beslutar uttala att televerkets monopolställning begränsas på sådant sätt att myndighetsfunktion och affärsverksamhet skiljs,

2. att riksdagen hos regeringen begär en utredning om överföring av den konkurrensutsatta delen av televerkets verksamhetsområde till ett eller flera fristående bolag,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen sägs om avskaffande av monopolet på modem med högre hastigheter,

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen sägs om avskaffande av monopolet på abonnentväxlar,

5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen sägs om utbyggnadstakten för bredbandsnät,

6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen sägs om forskning inom teleområdet,

7. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen sägs om bättre service till allmänheten.

1985/86:T259 av Lars Werner m. fl. (vpk) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförs om ett medieråd och dess sammansättning och kompetens,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförs om kabel-TV-utbyggnaden,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförs om televerkets uppgift ur regional, kulturell och socialpolitisk synpunkt.

1985/86:T273 av Erik Holmkvist m. fl. (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförs om snara förbättringar och utbyggnader av telenätet i norra Sverige, samt att regler gällande teletaxor ses över så att alla invånare i en kommun ges samma telekostnader var de än bor i kommunen.

1985/86:T277 av Charlotte Branting (fp) vari yrkas att riksdagen begär att regeringen vidtar åtgärder som för med sig att postnummer- och telefonkatalogerna slås ihop.

1985/86:T278 av Bengt Kronblad (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförs om behovet av ett åtgärdsprogram för Kalmar län för utveckling av tele- och datatekniken.

1985/86:T297 av Ulla Pettersson (s) och Gunhild Bolander (c) vari yrkas att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförs om teletaxorna för Gotland.

1985/86:T303 av Rolf Clarkson m. fl. (m) vari yrkas

1. att riksdagen beslutar att med beaktande av vad som i motionen anförs helt upphäva televerkets monopol på telefonapparater, abonnentväxlar och höghastighetsmodem,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att godkännande-

funktionen för teleprodukter skall förläggas till myndighet utanför televerket,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförs om den konkurrensutsatta verksamheten inom televerket,

4. att riksdagen beslutar att Teli skall överföras till aktiebolag den 1 juli 1986,

5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförs om att televerket skall öka sina investeringar i nätet med ytterligare 400 milj. kr. per år 1986/87 och 1987/88.

1985/86:T321 av Marianne Stålberg m. fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförs om ett sammanbundet telenät i Mittnordenområdet.

1985/86:T323 av Marianne Stålberg m. fl. (s) vari yrkas

1. att riksdagen hos regeringen anhåller om åtgärder i syfte att utveckla telekommunikationerna i Jämtlands län i enlighet med vad som anförs i motionen,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförs om behovet av ett decentraliserat beslutsfattande inom televerket.

1985/86:T378 av Hans Lindblad (fp) vari yrkas att riksdagen uttalar sig för att trådlösa telefoner inte längre skall omges av hårda restriktioner.

1985/86:T379 av Lena Öhrsvik m. fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförs om teletaxor vid texttelefonsamtal m. m.

1985/86:T380 av Elisabeth Fleetwood och Gunnel Liljegren (båda m) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär att televerket får i uppdrag att snarast lägga förslag hur den nya tekniken för direktsamtal mellan döva och hörande skall utnyttjas.

1985/86:T395 av Bengt Westerberg m. fl. (fp) vari yrkas, såvitt nu är i fråga (yrkande 4), att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motion 1985/86:Fi219 (fp) anförs om höjt avkastningskrav för televerket.

1985/86:T397 av Bengt Westerberg m. fl. (fp) vari yrkas, såvitt nu är i fråga (yrkande 2), att riksdagen hos regeringen begär förslag om utjämnade teletaxor för rikssamtal i enlighet med riktlinjer i motion 1985/86:A473 (fp).

1985/86:T424 av Rolf Clarkson m. fl. (m) vari yrkas, såvitt nu är i fråga (yrkandena 14–17),

14. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförs om att televerket bör öka sina investeringar i telenätet med 500 milj. kr. årligen 1986/87 och 1987/88, på sådant sätt som i motionen föreslås,

15. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförs om televerkets myndighetsutövande verksamhet,

16. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförs om televerkets konkurrensutsatta verksamhet,

17. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförs om ett avskaffande av televerkets monopol på leverans av den första telefonen vid öppnande av ett nytt teleabonnemang samt vad som anförs om abonnentväxlar samt höghastighetsmodem.

1985/86:T434 av Karin Israelsson och Gunhild Bolander (båda c) vari yrkas att rikdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motion 1985/86:Kr342 (c) anförs om behovet av en utbyggnad av texttelefonförmedlingen.

1985/86:A467 av Börje Hörnlund och Karin Israelsson (båda c) vari yrkas, såvitt nu är i fråga (yrkandena 7 och 8),

7. att riksdagen beslutar om enhetlig teledatakommunikationstaxa för hela landet,

8. att riksdagen fattar beslut om enhetliga telefonavgifter för hela landet.

1985/86:A487 av Jan Hyttring och Bertil Jonasson (båda c) vari yrkas, såvitt nu är i fråga (yrkande 9), att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförs om behovet av översyn och förbättringar av telekommunikationsnätet i Värmland.

Bakgrund

Televerket skall tillgodose samhällets och enskildas behov av säkra telekommunikationer till låg kostnad och med god kvalitet. Verksamheten skall drivas enligt affärsmässiga principer med krav på tillfredsställande lönsamhet. Kostnaderna skall sålunda täckas med intäkter från dem som utnyttjar verkets tjänster.

Verksamhetsområdet inkluderar teleanknutna informationssystem för ljud, text, data och bild. Häri inräknas också ljudradio- och TV-distribution. Tjänster och produkter inom området talkommunikation utgör den naturliga basen för verksamheten. Den tekniska utvecklingen medför att den traditionella gränsen mellan telekommunikationer och andra teleanknutna informationssystem gradvis minskar i betydelse. Detta innebär att tyngdpunkten i verksamheten successivt förskjuts i riktning mot sammansatta informationssystem där tal, data, text och bild integreras (telematik).

Televerket har ett övergripande ansvar för telekommunikationerna i Sverige. Detta innebär ett sammanhållet systemansvar oavsett vilket företag som tillhandahåller den enskilda komponenten eller utrustningen. Televerkskoncernen har en bred verksamhet inkl. egen produktion i syfte att vidmakthålla en nationell kontroll över telekommunikationsnätet. Verket har dock inte något legalt monopol på att bygga och tillhandahålla ett nationellt telenät. Monopolområdet i fråga om anslutning av utrustning till det allmänna telenätet omfattar numera i huvudsak endast abonnentväxlar och viss anslutningsutrustning för datakommunikation med höga överföringshastigheter, s. k. höghastighetsmodem. (I ett modem, förkortning för *mo*dulator – *dem*odulator, omvandlas digitala signaler (data) till tonsignaler, lämpade för överföring på t. ex. telefonnätet; på mottagarsidan sker den omvända omvandlingen.) Sådan verksamhet i fråga om produkter och

tjänster som faller utanför monopolområdet – den konkurrensutsatta verksamheten – skall särredovisas och ge vinst.

Mot bakgrund av data- och teleteknikens snabba utveckling har televerket på senare år – genom successiva riksdagsbeslut – fått ökad ekonomisk handlingsfrihet och bättre möjligheter att handla marknadsmässigt. De traditionella anslagsframställningarna har ersatts av rullande treårsplaner, avsedda att ge statsmakterna ett bättre underlag än tidigare för en övergripande styrning av televerkskoncernens verksamhet. I ett treårsperspektiv belyses således prognostiserad efterfrågan på verkets produkter och tjänster, planerade investeringsvolymer samt de finansiella konsekvenserna i fråga om kapitalbehov, finansieringskällor, soliditet, räntabilitet, taxenivå och resultat. Vidare redovisas servicenivåer, produktivitetsutveckling samt strategin för den pågående moderniseringen och utbyggnaden av telenätet.

Utskottet

1. Inriktningen och omfattningen av televerkets verksamhet och investeringar

Av televerkets treårsplan för 1986–1989, som i sammandrag återges i propositionen, framgår att under den perioden kommer mellan 5 och 6 miljarder kronor per år att investeras i telenät. Investeringarna syftar till att dels öka kapaciteten i nätet, dels ersätta föråldrade och förslitna delar av det befintliga nätet. Av ekonomiska skäl görs investeringarna i långdistansnätet i allt större utsträckning med digital teknik. Fr. o. m. år 1987 får Sverige som första land i världen ett sammanhängande digitalt telenät som för kunder med digitala växlar möjliggör abonnemang på tjänster med en överföringshastighet på upp till 64 kbit/s., dvs. 64 000 s. k. binära siffror per sekund.

Av planen framgår vidare att teletrafiken ökade totalt med ca 7 % under budgetåret 1984/85. En fortsatt kraftig ökning väntas under de närmaste åren, särskilt för olika former av datakommunikation. De planerade investeringarna i ny kapacitet är enligt verket absolut nödvändiga för att säkra en acceptabel framkomlighet i telenätet. Tendensen för utvecklingen inom samtliga nät går mot överföring med datorstyrda digitala system, som har en stor potential för kapacitetsutbyggnad och en gynnsam kostnadsutveckling. Härigenom möjliggörs ett tjänsteintegrerat digitalt nät, ISDN, som innebär att kunden har tillträde till samtliga tjänster – ljud, text, bild och data – via en enda anslutning som kan utnyttjas för flera funktioner samtidigt. Det integrerade nätet för informationsöverföring i olika former kommer att marknadsföras under namnet Telematiknätet.

Enligt föredragande departementschefen är det angeläget att televerket i nuvarande period av ytterst snabb och delvis oförutsedd efterfrågeökning får möjlighet att med bl. a. investeringar tillgodose efterfrågan och lösa nuvarande framkomlighetsproblem under högtrafiktid så att inte nättjänsternas kvalitet försämras. Telenätet måste dimensioneras så att det har kapacitet att klara trafiktopparna med en mycket liten andel avvisade anrop. Om den nya tekniken tas till vara på rätt sätt kommer verket att kunna erbjuda en mångfald nya och avancerade teletjänster till fördel för företag och hushåll.

Sverige kommer då att kunna behålla sin ställning som ett föregångsland på teleområdet.

Föredraganden anser att den av televerket föreslagna omfattningen av investeringarna, som är betydligt större än i föregående treårsplan, bör godkännas även för den kommande treårsperioden liksom inriktningen av investeringarna. Vidare bör riksdagen bemyndiga regeringen att besluta om mindre avvikelser.

Investeringarnas omfattning, i löpande priser, och inriktning framgår av följande tabell.

Televerkets investeringar i löpande priser

(Milj. kr)	1984/85 Utfall	1985/86 12 mån.	1985/86 18 mån.	1987	Plan 1988	1989	Summa 1 juli 1986–1989
Televerket							
Telenätet	3 661	4 801	7 505	5 551	5 722	5 968	19 945
Abonnent-anläggningar	644	557	857	633	690	764	2 387
Rundradio	97	113	185	135	141	137	485
Övrigt	877	969	1 513	1 042	976	1 010	3 572
Teleinvestgruppen							
Abonnent-anläggningar	725	1 392	2 049	1 298	1 282	1 300	4 537
Övrigt	204	179	344	215	100	100	580
Koncernelimi-neringar	−912	−418	−615	−390	−385	−400	−1 372
Summa investe-ringar	**5 296**	**7 593**	**11 838**	**8 484**	**8 526**	**8 879**	**30 134**

I motion T303 (m) framhålls att televerkets faktiska monopol på telenätet har resulterat i att investeringar i vissa delar av landet eftersatts med försämrad framkomlighet som följd. Verket bör enligt motionärerna koncentrera sin verksamhet på att vidmakthålla och utveckla ett väl fungerande nät. Investeringarna i nätet bör därför öka med ytterligare 400 milj. kr. per år under budgetåren 1986/87 och 1987/88.

Liknande synpunkter anförs i motion T424 (m), men enligt den motionen bör investeringarna i nätet för de två budgetåren i fråga öka med 500 milj. kr. per år. Den sålunda föreslagna ökningen av investeringsvolymen bör enligt motionärerna finansieras genom ökad upplåning eller genom minskad soliditet.

I motion T323 (s) yrkas att riksdagen hos regeringen anhåller om åtgärder i syfte att utveckla telekommunikationerna i Jämtlands län. Motionärerna framhåller att man på tre orter i Jämtlands län har skapat datastugor/telekommunikationscentraler. Dessa centraler avses upplåtas till företagare som behöver använda sig av telefax, teletex och andra teletjänster. För att detta skall fungera – betonar motionärerna – krävs dock investeringar i telenätet i snabbare takt än nuvarande investeringsplaner visar.

Utskottet vill med anledning av samtliga dessa motionsyrkanden fästa uppmärksamheten på vad som sägs i propositionen om att brist på tekniskt kvalificerad personal bedöms utgöra en riskfaktor för televerkets planerade satsning på nätutbyggnad och kvalitetshöjning. Det är med andra ord för närvarande i viss mån osäkert om televerket har tillräckliga personalresurser för att genomföra sina planer ens inom den av verket självt föreslagna investeringsramen. Utskottet kan mot den bakgrunden inte förorda ytterligare ökade investeringar som ju dessutom – om de lånefinansieras i enlighet med önskemålet i motion T424 (m) – skulle gå ut över televerkets soliditetsmål. I Jämtlands län pågår för övrigt – enligt vad utskottet erfarit – en omfattande nätutbyggnad.

Utskottet finner, liksom föredraganden, de av televerket föreslagna investeringarna angelägna och förutsätter att de satsningar under 1985/86 som aviseras i propositionen på att öka personalresurserna och på att utnyttja nya ADB-stödda planerings- och samordningshjälpmedel kommer att ge avsett resultat.

Med hänvisning till det anförda tillstyrker utskottet att *televerkets investeringar* får den inriktning och omfattning för den kommande planeringsperioden som förordas i propositionen och avstyrker samtliga motionsyrkanden.

Vidare tillstyrks att regeringen bemyndigas besluta om mindre avvikelser från den i propositionen angivna inriktningen och omfattningen av investeringarna.

Vad föredraganden anfört om inriktningen och omfattningen av *televerkets verksamhet* har inte givit utskottet anledning till erinran. Regeringens förslag i denna del tillstyrks följaktligen.

2. Televerkets servicemål

Kvaliteten på televerkets service mäts enligt föredraganden främst i nätets framkomlighet och tillförlitlighet samt i leveranstider och underhåll för ansluten utrustning. Kostnad, pris och kvalitet hänger ihop. Verket eftersträvar därför inte under alla förhållanden högsta möjliga service utan en sådan kombination av service och pris som tillfredsställer kundernas önskemål. Den genomsnittliga framkomligheten har minskat obetydligt på senare år men i besvärande grad under viss bråd tid. Verket har därför nu höjt ambitionen i fråga om framkomligheten från 97 till 98 %. Föredraganden tillstyrker ambitionshöjningen och betonar vikten av att de framkomlighetsproblem som finns på sina håll under vissa tider löses.

Servicemålen för terminalmarknaden avser – fortsätter föredraganden – leveranstid, leveransprecision och snabbhet i reparation och underhåll. Leveranstiden för ett telefonabonnemang är i genomsnitt 17 dagar, vilket överensstämmer med verkets mål. Leveransprecision bedöms av verket som viktigare än leveranssnabbhet, då det gäller företagskunder. Under budgetåret 1984/85 kom 90 % av leveranserna i tid, vilket var något under målet på 95 %. Under samma tid utfördes underhåll och reparationer i stort sett med avsedd snabbhet.

I motion T247 (fp) framhålls att abonnentservicen i flera avseenden har blivit sämre på senare tid. Nätet uppvisar enligt motionärerna brister som leder till större risk för felkopplingar och längre väntetider. Möjligheten att förstärka servicen och förbättra det allmänna telefonnätet begränsas emellertid av verkets satsningar på andra områden, där man bedriver affärsverksamhet i en i princip öppen konkurrens. Motionärerna understryker att servicen måste förbättras.

I likhet med föredraganden och motionärerna finner utskottet det angeläget att de svåraste framkomlighetsproblemen löses. Så synes också kunna bli fallet genom den höjda investeringsvolymen, som i sin tur bidrar till att möjliggöra den förordade höjningen av ambitionsnivån i fråga om framkomligheten. Utskottet tillstyrker att denna höjs till 98 %. En ytterligare höjning av nivån synes dock inte för närvarande ekonomiskt rimlig. Servicemålen i övrigt är enligt utskottets mening godtagbara.

Av det anförda följer att regeringens förslag, såvitt nu är i fråga, tillstyrks, medan motion T247 (fp) i motsvarande del avstyrks.

3. Televerkets prisnivå-, soliditets- och räntabilitetsmål

Enligt föredraganden har *telefontaxorna* sett över en längre period utvecklats betydligt långsammare än konsumentprisindex, till följd bl. a. av en hög produktivitetsutveckling. Vid en internationell jämförelse ligger telefontaxorna på en mycket låg nivå. En fortsatt snabb produktivitetsutveckling förutses i televerkets treårsplan för 1986–1989, men i nuvarande situation med mycket stora investeringar och krav på hög självfinansieringsgrad kommer verkets priser att behöva höjas något mer än tidigare och ungefär i takt med konsumentprisindex. Med en lägre ökningstakt för telepriserna skulle räntabilitet och soliditet bli lidande. Den av verket föreslagna utvecklingen av prisnivån under treårsperioden bör därför enligt föredraganden kunna accepteras.

Soliditeten definieras i propositionen som televerkets egna kapital vid slutet av ett budgetår i relation till totalkapitalet. En hög soliditet innebär att verksamheten är mindre beroende av förändringar i upplåningsmöjligheter och räntor över vilka verket inte har kontroll. Med en hög soliditet har verket också bättre möjligheter att möta resultatförsämringar. En hög soliditet bör därför – betonar föredraganden – eftersträvas. Värdet härav bör dock vägas mot värdet av hög service i nätet, en dämpad prisutveckling och en utjämning av priserna över tiden. Med hänsyn till televerkets nuvarande ekonomi, efterfrågebilden och den gynnsamma tekniska utvecklingen torde verket långsiktigt ha en sådan ekonomisk styrka att en viss nedgång i soliditeten tillfälligt bör kunna accepteras. Soliditeten beräknas efter en botten på 62 % åter stiga. Den är i förhållande till vad som gäller för andra företag mycket hög. Enligt föredraganden bör verket inrikta sin planering på att soliditeten för televerkskoncernen långsiktigt bör vara över 65 %. Vid tillfälliga investeringstoppar bör soliditeten kunna sänkas.

I vad gäller *räntabiliteten* framgår det av propositionen att televerket under budgetåret 1984/85 inte klarade det av riksdagen fastställda målet på 3 % realt, som gäller allt kapital som används i verket. Nominellt klarades

avkastningskravet, men till följd av att inflationen blev högre än beräknat blev den reala avkastningen negativ, – 0,7 %. Inte heller under innevarande budgetår beräknas verket klara avkastningskravet, men fr. o. m. kalenderåret 1986, då en taxehöjning per den 1 januari 1986 fått sin fulla effekt, bör det dock kunna uppfyllas. För återstoden av planeringsperioden räknar verket med att kunna uppnå en högre avkastning än 3 % realt på eget kapital. Det sker bl. a. genom att prishöjningarna hela tiden följer med konsumentprisindex. Därigenom skall avkastningskravet, sett över en längre period, kunna uppfyllas.

Vad föredraganden sålunda anfört om prisnivå-, soliditets- och räntabilitetsmål för televerket har inte givit utskottet anledning till erinran eller särskilt uttalande. Propositionens förslag i motsvarande delar tillstyrks följaktligen.

4. Televerkets statskapital

I motion T211 (c) yrkas att riksdagen beslutar om en sådan uppskrivning av televerkets statskapital att inleveranserna till statsbudgeten ökar med 300 milj. kr.

I motion T395 (fp) förordas att avkastningskravet för televerket höjs så att inleveranserna till statsbudgeten ökar med ca 200 milj. kr.

Utskottet vill med anledning av dessa motionsyrkanden erinra om riksdagens beslut (prop. 1983/84:100 bil. 8, TU 16, rskr. 249) att *dels* omvandla televerkets statskapital per den 30 juni 1984 till ett amorteringsfritt statslån att redovisas som en långfristig skuld i verkets räkenskaper och med en ränta som är lika med statens utlåningsränta, *dels* bilda ett nytt fast statskapital genom en uppvärdering av vissa av televerkets fastigheter med 1 760 milj. kr. Statens krav på överskott skulle baseras på detta nya statskapital. Räntesatsen sattes till statens avkastningsränta. En ökning av inleveranserna till statsbudgeten, på sätt som motionärerna föreslår, skulle försämra verkets likviditet och soliditet och innebära att teleabonnenterna genom höjda taxor belastas med kostnader som verket inte självt kan påverka eller förutse. Utskottet är för sin del inte berett att förorda sådana kostnadsökningar och avstyrker därför motionsyrkandena.

5. Försvarsinvesteringar vid televerket

Utskottet tillstyrker regeringens förslag att riksdagen till Försvarsinvesteringar vid televerket för nästa budgetår anvisar ett förslagsanslag på 12 milj. kr.

6. Televerkets verksamhetsformer

Televerkets industriverksamhet (*Teli*) bedrivs dels inom verket i industridivisionen, dels i det av staten via Teleinvest helägda Teleindustrier AB med dotterbolag. Industriverksamheten omfattar sålunda för närvarande både televerksanställda och anställda i aktiebolag.

I propositionen lämnas en redogörelse för resultatet av överläggningar mellan ledningen för Teli och berörda fackliga organisationer. Parterna har enats om vissa nödvändiga förändringar i förutsättningarna för Telis verksamhet, men Statsanställdas förbund delar inte televerkets uppfattning att snabbaste vägen att uppnå dessa förutsättningar är att Telis hela verksamhet bedrivs i bolagsform. Förbundet anser att erforderliga åtgärder kan genomföras utan att verksamhetsformen förändras. Statstjänstemannaförbundet har framfört att man inte stödjer en bolagsbildning med mindre de viktigaste frågorna i anställningsvillkoren blir tillfredsställande lösta.

Även föredraganden finner vissa förändringar av förutsättningarna för Telis verksamhet nödvändiga och att det är angeläget att televerkets industriella verksamhet bedrivs i enhetlig form. Aktiebolagsformen synes naturlig, eftersom det rör sig om en affärsverksamhet som i ökande grad bedrivs under marknadsmässiga villkor med rent företagsekonomisk inriktning. Regeringen föreslås därför få ett bemyndigande att medge att televerkets industridivision ombildas till aktiebolag den 1 januari 1987 genom försäljning till Teleindustrier AB till bokfört nettovärde, vilket den 1 januari 1987 beräknas uppgå till 300 milj. kr.

I motion T206 (vpk) yrkas avslag på regeringens förslag. Kravet på bolagsbildning är enligt motionärerna illa underbyggt och oförenligt med de anställdas krav på trygghet, inflytande och en viss fasthet i anställningen.

I motion T303 (m) yrkas att riksdagen beslutar att televerkets industridivision skall överföras till aktiebolag den 1 juli 1986. Kravet skall enligt motionärerna ses mot bakgrund *dels* av riksdagens beslut år 1982 att industridivisionen skulle överföras till bolagsform den 1 juli 1983, *dels* av Telis stora betydelse för den fortsatta utvecklingen av telekommunikationer och informationshantering.

Enligt utskottets mening bör frågan om slutligt beslut beträffande Telis verksamhetsform nu bringas till en lösning. Ytterligare dröjsmål med ett ställningstagande skulle kunna medföra risk för försämrade verksamhetsbetingelser för Teli.

Utskottet ansluter sig för sin del till föredragandens uppfattning att televerkets industriverksamhet bör bedrivas i enhetlig form och att aktiebolagsformen synes vara den naturliga. Detta ställningstagande innebär inte – vill utskottet understryka – någon ändrad syn på de principer som hittills gällt för telepolitiken eller ett allmänt accepterande av en bolagisering av affärsverkens olika delar.

Affärsverksformen utgör den organisatoriska grunden för samhällets insatser på en rad tunga infrastrukturområden. Denna verksamhetsform har visat sig väl förena funktionerna samhällsinflytande och kontroll med erforderlig självständighet och flexibilitet för en verksamhet. Utskottets ställningstagande till att överföra Teli till bolagsform innebär dock icke att utskottet förordar någon allmän uppluckring av affärsverksformen. Utskottet vill samtidigt betona att en förändring av Telis verksamhetsform inte förändrar dess roll i telepolitiken. Televerkets egen tillverkning och dess produktionskunnande har stor betydelse och är en nationell tillgång. Samspelet mellan forskning och utveckling, televerkets driftsverksamhet och

den egna industriella verksamheten bör fortsätta som hittills och utvecklas. Dess värde för den svenska telepolitiken och därmed ytterst konsumenterna är odiskutabelt.

Löne- och anställningsvillkoren för dem som berörs av ombildningen är av naturliga skäl utomordentligt viktiga frågor. De är emellertid i första hand förhandlingsfrågor som parterna har att ta ställning till. Utskottet förutsätter dock att vederbörlig hänsyn tas till de anställdas intressen.

Den av regeringen föreslagna tidpunkten för ombildningen synes väl avvägd. Utskottet tillstyrker med hänvisning till det anförda regeringens förslag och avstyrker motionsyrkandena.

Televerkets myndighetsuppgifter behandlas i motionerna T211 (c), T247 (fp), T303 (m) och T424 (m). I samtliga dessa motioner framhålls att myndighetsuppgifterna i vad de avser provning och godkännande av utrustning som är avsedd att anslutas till telenätet bör skiljas ut från verket och läggas på ett fristående organ.

Av propositionen framgår att regeringen har tillsatt en utredningsman som utreder televerkets uppgifter i fråga om kravställning, provning och godkännande av utrustning som är avsedd att anslutas till telenätet. Även televerkets myndighetsuppgifter på radioområdet – främst förvaltningen av radiofrekvenser – prövas av utredaren. Utredningen skall vara avslutad år 1987. I avvaktan på dennas resultat synes någon riksdagens åtgärd inte erforderlig med anledning av motionsyrkandena. Dessa avstyrks följaktligen.

Enligt motionerna T247 (fp), T303 (m) och T424 (m) bör televerkets verksfunktioner renodlas och i första hand bestå i att förvalta det allmänna telenätet. *Televerkets konkurrensutsatta verksamhet* bör skiljas ut till fristående företag som verkar i fri konkurrens med andra teleindustriföretag. I fp-motionen åberopas att särredovisningen av den konkurrensutsatta verksamheten inte har visat sig fungera tillfredsställande. Enligt den förstnämnda m-motionen bör de fristående företagen utgöras av aktiebolag, vilkas aktier successivt säljs till allmänheten och de anställda.

Ifrågavarande spörsmål behandlades av utskottet så sent som i maj 1985 med anledning av en gemensam m-, fp- och c-motion (prop. 1984/85:100 bil. 8 och prop. 1984/85:158, mot. 3131, TU 28, rskr. 382). Utskottet framhöll därvid vikten av att televerket, som förvaltare av ett telenät, verkar och skaffar sig breda kunskaper inom hela telekommunikationsområdet. Vidare erinrades om att den svenska teleförvaltningen, i motsats till övriga europeiska, sedan länge haft en omfattande egen industriell verksamhet och utvecklingsverksamhet. Verket har – betonade utskottet – genom egna utvecklingsinsatser åstadkommit konkurrenskraftiga produkter och system som tillverkas inom Teli. Därigenom har verket också uppnått en starkare ställning gentemot andra leverantörer. Resultatet av televerkets utvecklingsinsatser – fortsatte utskottet – har även varit till nytta för övrig svensk teleindustri och bidragit till svenska exportframgångar. Sammanfattningsvis underströk utskottet att intresset av goda svenska telekommunikationer bäst tillgodoses genom att televerket bibehåller sin breda verksamhet inom hela telekommunikationsområdet. Den verksamhet som bedrivs i verkets bolag bör vara ett naturligt stöd för, och komplement till, verkets egen, och den bör

vara inordnad i en koncernstrategi, som även omfattar sociala och regionalpolitiska hänsyn.

Utskottet har inte frångått sin sålunda redovisade inställning till de berörda frågorna. Med hänvisning härtill avstyrks de motionsyrkanden som nu är i fråga.

I motion T323 (s) framhålls vikten av att politiker på olika nivåer i varje län är väl förtrogna med televerkets planering av nät, linjer och stationer m. m. Motionärerna föreslår därför att *regionala telestyrelser* inrättas länsvis.

Utskottet vill med anledning av detta motionsyrkande erinra om televerkets övergripande ansvar för utvecklingen av telekommunikationerna i Sverige. I detta ansvar ingår också att sprida information till företag, organisationer och myndigheter om prognoser och utbyggnadsplaner så att beredskap skapas i samhället för att på ett positivt och konstruktivt sätt utnyttja de möjligheter som teletekniken ger. I sammanhanget bör även nämnas Teldok, som är en redaktionskommitté sammansatt av representanter för samhälle och näringsliv. Kommittén, vars verksamhet televerket initierat och finansierar, har till uppgift att sprida information beträffande teleanknutna informationssystem. Man ger ut reguljära skriftserier samt organiserar konferenser, möten och studieresor med olika målgrupper.

Det informationsbehov som motionärerna fäster uppmärksamheten på synes sålunda väl tillgodosett. Någon riksdagens åtgärd torde följaktligen ej vara erforderlig, varför yrkandet härom avstyrks.

7. Televerkets monopolområde

Motionerna T303 (m) och T424 (m) gäller bl. a. *vissa telefonapparater*. Enligt motionärerna har televerket monopol på att leverera den första telefonapparaten vid öppnande av ett nytt abonnemang. Detta monopol – säger motionärerna – bör upphävas.

Utskottet vill med anledning av det sagda erinra om att riksdagens beslut i juni 1985 innebar att televerkets monopol på telefonapparater – utom vissa telefonautomater o. d. – upphävdes med verkan fr. o. m. den 1 november 1985. Numera får sålunda telefonapparater med typgodkännande (T-märkning) kopplas in på det allmänna telenätet. De apparater som verket före nämnda dag levererat har överlåtits till kunderna utan kostnad och med bibehållet underhållsansvar för verket. En basapparat av hög kvalitet och med underhåll utan extra kostnad skall *normalt* ingå i varje telefonabonnemang. Abonnemang skall kunna erbjudas till reducerat pris utan apparat exempelvis till den som redan har en basapparat eller till företag som skaffar abonnemanget för datakommunikation. Sålunda kan den första telefonapparaten i ett abonnemang – lika väl som varje följande apparat – tillhandahålls av annan leverantör än televerket. Samtliga apparater som ansluts till nätet måste dock vara typgodkända. Verkets underhållsansvar omfattar givetvis inte andra leverantörers apparater.

Då syftet med motionsyrkandena, såvitt nu är i fråga, sålunda synes tillgodosett bör de kunna lämnas utan åtgärd.

Enligt motionerna T303 (m), T424 (m), T247 (fp) och T211 (c) bör *televerkets monopol på abonnentväxlar och höghastighetsmodem* upphävas. Som stöd för yrkandena åberopas bl. a. erforderligheten av en effektivitetsbefrämjande konkurrens mellan inhemska och utländska produkter inom området för ifrågavarande utrustningar.

Utskottet har inte frångått sin uppfattning att abonnentväxlar och höghastighetsmodem tills vidare bör undantas från den del av televerkets verksamhetsområde som den konkurrensutsatta verksamheten utgör. Härför talar inte bara dessa utrustningars nära anknytning till telenätets funktion – som verket har det övergripande ansvaret för – utan också, som utskottet redan framhållit, intresset av att televerket även fortsättningsvis bedriver en bred verksamhet inom hela telekommunikationsområdet. Detta innebär en verksamhet inom både nät- och terminalområdet och som tillhandahållare såväl som tillverkare. Den breda inriktningen av verksamheten har medfört att Sverige har kunnat bygga upp ett synnerligen väl utvecklat telekommunikationssystem och den högsta telefontätheten i världen med internationellt sett mycket låga taxor. En dominerande ställning för televerket inom hela telekommunikationsområdet är också en förutsättning för att den utjämnande taxestrukturen för de grundläggande teletjänsterna skall kunna upprätthållas.

Utskottet vill dock inte utesluta att den tekniska utvecklingen kan komma att medföra att förutsättningarna för den nuvarande monopolavgränsningen kan komma att ändras. Som utskottet framhöll i sitt betänkande TU 1984/85:28 bör televerket självt få göra anpassningar av de regler som gäller för anslutning av modem. Mera principiella förändringar i fråga om monopolavgränsningen – och därmed i inriktningen av televerkets verksamhet – bör dock underställas riksdagens prövning.

Sammanfattningsvis finner utskottet ej skäl att förorda någon principiell förändring av televerkets monopol i fråga om anslutning av utrustning till det allmänna telenätet. Härav följer att motionsyrkandena avstyrks.

8. Kabel-TV och vissa andra nätutbyggnadsfrågor

I motion T259 (vpk) framhålls att televerkets uppgift är att se till att vi kan ringa till varandra, inte att marknadsföra amerikansk skräpkultur via TV-kanaler såsom Sky channel m. fl. I sin satsning på *kabel-TV* agerar televerket enligt motionärerna utifrån rena lönsamhetsprinciper utan några som helst sociala hänsyn. Därmed prisger man svenska folket åt utländska TV-bolags exploatering genom kärleksserier, sport och våld. Nu behövs det – heter det i motionen – någon form av kulturpolitisk prövning av innehållet i televerkets kablar.

Motionärerna vill att ett brett politiskt förankrat medieråd skall skapas med uppgift att ta fram beslutsunderlag om den medieutveckling som pågår, att kabel-TV-utbyggnaden i sin nuvarande form omprövas samt att televerket vid denna utbyggnad skall låta sig vägledas av regional-, kultur- och socialpolitiska hänsyn.

De kultur-, medie- och telepolitiska aspekter på kabel-TV som motionärerna aktualiserar behandlades mycket utförligt i massmediekommitténs

betänkande Via satellit och kabel (SOU 1984:65) och i samband med det arbete i övrigt som föregick antagandet av bl. a. lagen (1985:677) om lokala kabelsändningar och lagen (1985:1057) om ansvarighet för lokala kabelsändningar (prop. 1984/85:199 och 1984/85:208, KU 1984/85:37 och KU 1985/86:7, rskr. 1984/85:398 och 1985/86:74 samt prop. 1984/85:158, TU 1984/85:28, rskr. 1984/85:382). Med hänsyn härtill, till att lagstiftningen inte varit i kraft längre än sedan den 1 januari innevarande år och till att kabel-TV är en ny verksamhet, vars utveckling är svår att förutse, synes någon åtgärd från riksdagens sida med anledning av motionen inte böra komma i fråga. Utskottet förutsätter dock att regeringen följer utvecklingen på området och återkommer till riksdagen, om så blir erforderligt.

Med det sagda avstyrks motionen.

I motion T247 (fp) framhålls att utbyggnadstakten för bredbandstjänster bör noga övervägas, med tanke bl. a. på att de är mycket investeringskrävande. Ett *bredbandsnät* – heter det vidare i motionen – blir till störst nytta för vårt land om det byggs och utnyttjas i konkurrens. En effektiv konkurrens kan åstadkommas endast om televerkets dominans på bredbandsområdet inte blir för stor från början.

Av motionen framgår inte vad motionärerna avser med "bredbandstjänster" och "bredbandsnät". Någon entydig definition av dessa termers innebörd finns inte heller, enligt vad utskottet erfarit. Klart är emellertid att olika slag av telekommunikation kräver olika frekvensomfång eller bandbredd, beroende på den mängd information som skall överföras. Bandbredd utgör sålunda ett mått på överföringskapacitet, varför en bredbandstjänst kan sägas vara en teletjänst som kräver en relativt stor bandbredd. Televerkets dominerande tjänst – överföring av vanliga telefonsamtal – är *ett* exempel på en teletjänst som kräver en förhållandevis liten bandbredd, medan överföring av rörliga bilder och av data i höga hastigheter utgör exempel på bredbandstjänster. Av televerkets verksamhetsberättelse för 1984/85 framgår att verket erbjuder dataöverföringstjänster via telefonnätet med hastigheter från 300 bit/s till 2 Mbit/s. Sistnämnda mått innebär att två miljoner s. k. binära siffror, dvs. "ettor" eller "nollor", överförs på en sekund. Detta motsvarar 125 A4-sidor text och utgör sålunda en enormt mycket större informationsmängd än den som förmedlas vid ett telefonsamtal under motsvarande tid.

Utskottet har i det föregående tillstyrkt att televerkets investeringar får den inriktning och omfattning som föreslås i verkets senaste treårsplan. Investeringarna syftar bl. a. till att öka telenätets kapacitet. Genom kapacitetsökningen ökar inte bara framkomligheten i nätet för t. ex. vanliga telefonsamtal utan också möjligheterna att tillgodose efterfrågan på t. ex. sådana bredbandstjänster som dataöverföring i höga hastigheter utgör.

Termen "bredbandsnät" har, som nämnts, inte heller någon entydig innebörd. Utbyggnaden av lokala kabelnät för TV-distribution framställs i den allmänna debatten som ett första steg i en utveckling varigenom många olika teletjänster i framtiden skall kunna erbjudas hemmen via kabel inom ramen för ett "allmänt bredbandsnät", som inordnas i det rikstäckande telenätet. De tjänster som brukar nämnas är bildtelefon, olika slag av

textkommunikation, förmedling av beställningar och betalningar, larmtjänster och olika sorters TV-spel.

Det är för närvarande ovisst i vilken utsträckning tjänster av det nämnda slaget kommer att efterfrågas av allmänheten. Flertalet av dem – kanske samtliga – kommer också att till rimliga kostnader kunna tillhandahållas över ett moderniserat telefonnät, med större överföringskapacitet än i dag. Det är sålunda osäkert om kabel-TV-näten kommer att användas för andra bredbandstjänster eller andra teletjänster över huvud taget än TV-distribution. Följaktligen är det också osäkert om ett bredbandsnät, med den innebörd som motionärerna synes avse med termen, kommer att behöva anläggas.

Mot bakgrund av det anförda finner utskottet sammanfattningsvis inte någon riksdagens åtgärd påkallad med anledning av ifrågavarande motionsyrkande, varför detsamma avstyrks.

I motionerna T273 (m), T234 (fp), T321 (s), A487 (c) och T278 (s) anläggs vissa *regionalpolitiska synpunkter på utbyggnaden av telenätet.* De berörda regionerna är Norrlandslänen, Umeå-Vasa, delar av Jämtland, Värmland och Kalmar län. Genomgående hänvisas till det stora behovet av goda telekommunikationer i regionerna i fråga, och i ett par av motionerna framhålls att fiberoptiska linjenät bör anläggas för att tillgodose behoven.

Utskottet vill med anledning av samtliga dessa motionsyrkanden erinra om att televerkets uppgift är att söka tillgodose behovet av tvåvägs telekommunikationer varhelst i landet sådana efterfrågas och att säkerställa en mycket hög grad av framkomlighet i telenätet. Frågan om vilken teknik som verket använder för att klara uppgiften är enligt utskottets mening verket självt bäst skickat att bedöma.

Med hänvisning till det anförda avstyrks de nämnda motionsyrkandena, såvitt nu är i fråga.

9. Vissa taxefrågor

Televerkets telefontaxa har sju avståndsintervall. Antalet intervall har småningom minskat, och gränsen för den högsta telefontaxan går vid 27 mil. Telefonsamtal över längre avstånd betingar således samma taxa som gäller för avståndet 27 mil. Taxan på det allmänna datanätet har tre avståndsintervall, och för datakommunikationstjänster via DATAPAK gäller en svensk, en nordisk och en internationell taxa.

Av propositionen framgår att regeringen med anledning av en framställning från televerket medgivit att verket från den 1 januari 1986 höjer taxorna på så sätt att hushållen i genomsnitt får en med 5 % höjd telefonkostnad. Höjningen är – betonas det – avsevärt lägre än vad televerket begärt och ett uttryck för regeringens vilja att dämpa prisutvecklingen. Vidare framgår av propositionen att verket i sin framställning till regeringen också lagt fram ett förslag till långsiktig inriktning av taxepolitiken. Bakgrunden till förslaget är bl. a. att den tekniska utvecklingen enligt verket tenderar att föra med sig ökad konkurrens i fråga både om utrustning och nättjänster. Kostnaderna för telekommunikation blir samtidigt alltmer oberoende av avstånden. En

översyn av principerna för teletaxorna har påbörjats inom kommunikationsdepartementet.

I motion T233 (fp) yrkas att riksdagen uttalar sig för ett tvådelat taxesystem med en lokaltaxa och en rikstaxa, enhetlig för hela riket.

I motion T297 (s, c) framhålls att en princip för taxesättningen bör vara att samtal till och från Gotland inte beräknas på avståndet över vattnet, utan att kostnaden för samtal till närmaste riktnummerområde blir motsvarande den som gäller för andra landsdelar.

I motion T321 (s) begärs en speciell "mittnordstaxa" i syfte att främja näringsliv, kommunikationer, turism, utbildning, forskning och kultur inom regionen i fråga.

I motion T397 (fp) förordas en utjämning av taxorna för rikssamtal inom landets olika delar.

Utskottet förutsätter att frågor av den art som behandlas i de nu nämnda motionerna omfattas av den översyn som pågår inom kommunikationsdepartementet. I avvaktan på resultatet härav synes motionsyrkandena, såvitt nu är i fråga, böra lämnas utan åtgärd.

Enligt motion T245 (m) bör *markeringsintervallerna för lokalsamtal* slopas.

Motionärens önskemål innebär ett krav på sänkta taxor för lokalsamtal. Det därmed förenade intäktsbortfallet för televerket skulle behöva kompenseras genom höjda taxor för rikssamtal. Sådana taxehöjningar skulle motverka intresset av att åstadkomma "ett rundare Sverige", dvs. en sådan fördelning av kostnaderna för telekommunikationer att avståndens betydelse minskar. Utskottet finner sådana kostnadsminskningar angelägna och avstyrker följaktligen motionen.

I motion T273 (m) begärs åtgärder i syfte att nå *enhetliga telekostnader i varje kommun.*

Enligt vad utskottet erfarit gäller i princip en enhetlig taxa för alla teleabonnenter i en kommun för telefonsamtal till den egna kommunens centralort. Vissa kommuner är uppdelade i skilda riktnummerområden. Samtal mellan sådana områden räknas i regel som rikssamtal. Televerket undersökte i slutet av 1970-talet kostnaderna för att koppla om nätet så att lokaltaxa alltid gäller inom en kommun. Dessa uppskattades då till mellan 700 och 800 milj. kr. Kostnaderna, som nu torde vara betydligt högre, står enligt verkets bedömning inte i rimlig proportion till fördelarna med en omläggning.

Utskottet finner ej skäl att ifrågasätta televerkets bedömning och avstyrker därför motionen i nu berörd del.

I motion A467 (c) begärs en *enhetlig telefontaxa för hela riket.*

Även om avståndens betydelse för teletaxorna tenderar att minska vore det enligt utskottets mening för överskådlig tid ekonomiskt orimligt att tillämpa samma taxa för ett samtal inom t. ex. Ystad som för ett samtal mellan Ystad och Haparanda. Motionsyrkandet avstyrks.

Enligt motionerna T224 (c) och A467 (c) bör en *enhetstaxa för datakommunikationstjänster* tillämpas för hela landet. I vissa regioner – i den sistnämnda

motionen specificerade till att avse Norrlands inland – bör en 0-taxa tillämpas.

Som framgår av vad utskottet anfört i det föregående gäller en enhetlig svensk taxa för televerkets datakommunikationstjänst DATAPAK. Enligt utskottets mening bör det inte komma i fråga att ett affärsdrivande verks tjänster tillhandahålls "utan kostnad".

Med hänvisning till det anförda avstyrks motionsyrkandena.

10. Forskning m. m.

I motion T247 (fp) framhålls att televerket finansierar olika typer av forskning för elektroniska system, kontorssystem, elektronisk post m. m. Det är i för sig viktigt att en sådan forskning sker i Sverige – säger motionärerna – men det kan ifrågasättas om det är lämpligt att den sker inom verket eller på dess uppdrag. Forskning bör företrädesvis äga rum vid universitet och högskolor eller inom industrin. De resurser som televerket disponerar för forskning av berört slag bör överföras till Styrelsen för teknisk utveckling och andra forskningsorgan.

Utskottet vill med anledning av det sagda erinra om att televerkets övergripande ansvar för telekommunikationerna – enligt riksdagens beslut i juni 1985 – också innefattar att verket skall initiera, finansiera och självt driva forsknings- och utvecklingsarbete i syfte att vidmakthålla och stärka Sveriges framträdande ställning inom telekommunikationsområdet. Forskningen och utvecklingen bör enligt beslutet kunna äga rum både inom televerket och – på verkets uppdrag – inom universitet och högskolor. I första hand bör tillämpad forskning bedrivas inom verkets ram och grundforskning vid universitet och högskolor. I anslutning till detta forsknings- och utvecklingsarbete bör exempelvis de handikappades intressen beaktas samt beredskapshänsyn tas i den mån totalförsvarets intressen berörs. Såsom sektorsansvarig myndighet bör televerket ge vid spridning åt resultaten av forsknings- och utvecklingsansträngningarna.

Utskottet finner för sin del ej skäl att ompröva ifrågavarande riksdagsbeslut och avstyrker därför motionsyrkandet.

I motion T278 (s) begärs ett *åtgärdsprogram för Kalmar län för utveckling av tele- och datatekniken*. Programmet bör enligt motionären omfatta forsknings- och utvecklingsmedel till teleskolan i Kalmar för bekostande av ett fältförsök beträffande kommunikationsteknikens inverkan på en region i vad avser företag, undervisning, myndigheter och hushåll. Vidare bör i Kalmar etableras ett informationstekniskt centrum som bygger på teleskolan, telematikskolan och delar av högskolan.

Enligt vad utskottet erfarit planerar teleskolan i Kalmar ett informationscentrum med uppgift bl. a. att söka intressera kommuner och landsting för avancerad telekommunikation. Vidare finns till högskolan knutet ett forsknings- och utvecklingscentrum, där man bl. a. vänder sig till näringslivet i frågor som rör telekommunikationer.

Motionärens önskemål synes sålunda i betydande utsträckning tillgodosedda. Motionsyrkandet, såvitt nu är i fråga, torde därför kunna lämnas utan åtgärd.

Enligt motion T216 (fp) bör – för att underlätta de hörselskadades problem – de telefoner som tillverkas i framtiden vara utrustade med *reglerbar ljudförstärkare.*

Enligt vad utskottet erfarit har televerkets nya s. k. bastelefon, Diavox II, som standard reglerbar ljudförstärkare. Syftet med motionen synes sålunda tillgodosett, varför den bör kunna lämnas utan åtgärd.

I motion T379 (s) behandlas *taxan för texttelefon.* Motionärerna framhåller att kommunikation via texttelefon tar längre tid än motsvarande kommunikation vid ett vanligt telefonsamtal. Handikappersättningen är visserligen avsedd – fortsätter motionärerna – att täcka ökade kostnader för den enskilde, men ersättningen skall räcka till så mycket och till ett ständigt ökande antal ändamål. Det vore därför rimligt att personer som använder texttelefon debiteras enligt en taxa motsvarande vanlig telefontaxa. Regeringen bör följaktligen uppdra åt televerket att utforma en sådan taxa.

Texttelefon är enligt utskottets mening ett utmärkt hjälpmedel för hörselhandikappade. Utgiften för dem att få en sådan telefon installerad är inte högre än motsvarande utgift för en vanlig telefon. Televerket tillhandahåller erforderlig service vid installation och underhåll av texttelefoner. Den hörselskadades merutgifter för abonnemang och samtal avses – som motionärerna framhåller – täckas av handikappersättningen. Denna liksom televerkets merkostnader för tillhandahållandet av apparaterna bestrids med medel som anvisas över socialhuvudtiteln. Så synes böra ske även framgent, eftersom det torde vara mindre lämpligt att televerket, som affärsdrivande verk, ges i uppdrag att pröva frågor av det berörda slaget.

Av det anförda följer att motionen avstyrks.

I motionerna T380 (m) och T434 (c) behandlas vissa *tekniska förbättringar av texttelefonerna.* Enligt motionärerna finns det nu en teknik, som används i Finland och Norge och som gör det möjligt för en döv att tala direkt till en annan abonnent utan textförmedling, medan dennes svar däremot förmedlas per text till den döve.

Enligt vad utskottet erfarit undersöker televerket möjligheterna att genomföra sådana förbättringar av texttelefonerna som motionärerna aktualiserar. I avvaktan på resultatet av undersökningen synes motionsyrkandena inte böra föranleda någon riksdagens åtgärd.

12. Postnummer i telefonkatalogen m. m.

I motion T214 (s) yrkas att riksdagen uttalar sig för att postnumren tillförs abonnenternas adresser i telefonkatalogen.

I motion T277 (fp) begärs åtgärder i syfte att få till stånd en sammanslagning av postnummer- och telefonkatalogerna.

Ett införande av postnummer i telefonkatalogerna skulle enligt vad utskottet erfarit medföra avsevärda ökningar av dessas sidantal, eftersom i många fall ett tillägg av postnumret till övriga uppgifter om en abonnent skulle kräva ett ökat radantal. Därmed skulle också telefonkatalogerna bli

både dyrare och mer svårhanterliga. Kostnaderna och nackdelarna i övrigt skulle enligt televerkets bedömning inte uppväga fördelarna.

Utskottet ser för sin del praktiska fördelar i en sådan förändring som begärs i den sistnämnda motionen eller i en ordning som innebär att postnumren för ett visst område återfinns som en bilaga till motsvarande del av telefonkatalogen. Det torde dock få ankomma på post- och televerken att närmare pröva genomförbarheten av sådana uppslag.

Med hänvisning till det anförda avstyrks motionerna.

I motion T246 (fp, c) behandlas *telefonkatalogerna för Östergötlands län.* Motionärerna vill att uppgifter om samtliga abonnenter i länet skall återfinnas i någon av länets katalogdelar.

Utskottet, som flera gånger tidigare behandlat motioner med ifrågavarande krav, anser nu – liksom tidigare – att det bör ankomma på televerket att avväga önskemål om telefonkatalogens utformning mot kravet på rimliga kostnader. Televerket har – enligt vad utskottet erfarit – undersökt behovet av en sammanhållen katalog för Östergötlands län och därvid funnit att trafikvolymen mellan privata abonnenter i de olika länsdelarna inte är sådan att kostnaderna för katalogen kan försvaras. Däremot – visar undersökningen – är trafikvolymen mellan företag i olika delar av länet betydande. Därför har televerket också infört en i stort sett sammanhållen del "Gula sidor" för länet.

Med hänvisning till det anförda avstyrks motionen.

13. Övrigt

I motion T378 (fp) behandlas *trådlösa telefoner.* Införsel av sådana är enligt motionären förbjuden för enskilda personer. Förbudet är onödigt – heter det – och bör rensas bort.

Utskottet vill erinra om att kommunikation mellan trådlösa telefoner sker via etern. Regler för utnyttjandet av tillgängliga frekvenser har avtalats internationellt. Radiotrafiken skulle inte fungera, om inte kontroll skedde av de frekvenser som används. Något förbud för yrkesmässig import av trådlösa telefoner föreligger inte, men tillstånd krävs.

Med det sagda avstyrks motionen.

14. Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *televerkets investeringar*

att riksdagen med avslag på motionerna 1985/86:T303 (m) yrkande 5, 1985/86:T323 (s) yrkande 1 och 1985/86:T424 (m) yrkande 14 godkänner vad som förordas i propositionen om inriktningen och omfattningen av televerkets investeringar under perioden 1 juli 1986–31 december 1989 och bemyndigar regeringen att besluta om avvikelser därifrån,

2. att riksdagen godkänner vad som förordas i propositionen om inriktningen och omfattningen av televerkets verksamhet under perioden 1 juli 1986–31 december 1989,

3. beträffande *televerkets servicemål*
att riksdagen med avslag på motion 1985/86:T247 (fp) yrkande 7 godkänner att televerkets verksamhet skall inriktas på de servicemål som förordas i propositionen för perioden 1 juli 1986–31 december 1989,

4. att riksdagen godkänner att televerkets verksamhet skall inriktas på de soliditets-, räntabilitets- och prisnivåmål som förordas i propositionen för perioden 1 juli 1986–31 december 1989,

5. beträffande *televerkets statskapital*
att riksdagen
a) avslår motion 1985/86:T211 (c) yrkande 13,
b) avslår motion 1985/86:T395 (fp) yrkande 4,

6. att riksdagen till *Försvarsinvesteringar vid televerket* för budgetåret 1986/87 anvisar ett reservationsanslag på 12 000 000 kr.,

7. beträffande *Teli*
att riksdagen med avslag på motionerna 1985/86:T206 (vpk) och 1985/86:T303 (m) yrkande 4 samt med bifall till propositionen i denna del bemyndigar regeringen att medge att televerkets industridivision överförs till bolagsform den 1 januari 1987 på det sätt som förordas i propositionen,

8. beträffande *televerkets myndighetsuppgifter*
att riksdagen avslår motionerna 1985/86:T211 (c) yrkande 12, 1985/86:T247 (fp) yrkande 1, 1985/86:T303 (m) yrkande 2 och 1985/86:T424 (m) yrkande 15,

9. beträffande *televerkets konkurrensutsatta verksamhet*
att riksdagen avslår motionerna 1985/86:T247 (fp) yrkande 2, 1985/86:T303 (m) yrkande 3 och 1985/86:T424 (m) yrkande 16,

10. beträffande *regionala telestyrelser*
att riksdagen avslår motion 1985/86:T323 (s) yrkande 2,

11. beträffande *vissa telefonapparater*
att riksdagen lämnar motionerna 1985/86:T303 (m) yrkande 1 i denna del och 1985/86:T424 (m) yrkande 17 i denna del utan åtgärd,

12. beträffande *televerkets monopol på abonnentväxlar och höghastighetsmodem*
att riksdagen avslår motionerna 1985/86:T211 (c) yrkande 11, 1985/86:T247 (fp) yrkandena 3 och 4, 1985/86:T303 (m) yrkande 1 i denna del samt 1985/86:T424 (m) yrkande 17 i denna del,

13. beträffande *kabel-TV*
att riksdagen avslår motion 1985/86:T259 (vpk),

14. beträffande *bredbandsnät*
att riksdagen avslår motion 1985/86:T247 (fp) yrkande 5,

15. beträffande *regionalpolitiska synpunkter på utbyggnaden av telenätet*
att riksdagen
a) avslår motion 1985/86:T234 (fp),
b) avslår motion 1985/86:T273 (m) i denna del,
c) avslår motion 1985/86:T278 (s) i denna del,
d) avslår motion 1985/86:T321 (s) i denna del,

e) avslår motion 1985/86:A487 (c) yrkande 9,

16. beträffande *vissa taxefrågor*

att riksdagen

a) lämnar motion 1985/86:T233 (fp) utan åtgärd,

b) lämnar motion 1985/86:T297 (s, c) utan åtgärd,

c) lämnar motion 1985/86:T321 (s) i denna del utan åtgärd,

d) lämnar motion 1985/86:T397 (fp) yrkande 2 utan åtgärd,

17. beträffande *markeringsintervallerna för lokalsamtal*

att riksdagen avslår motion 1985/86:T245 (m),

18. beträffande *enhetliga telekostnader i varje kommun*

att riksdagen avslår motion 1985/86:T273 (m) i denna del,

19. beträffande *enhetlig telefontaxa för hela riket*

att riksdagen avslår motion 1985/86:A467 (c) yrkande 8,

20. beträffande *enhetstaxa för datakommunikationstjänster*

att riksdagen avslår motionerna 1985/86:T224 (c) och 1985/86:A467 (c) yrkande 7,

21. beträffande *forskning*

att riksdagen avslår motion 1985/86:T247 (fp) yrkande 6,

22. beträffande *åtgärdsprogram för Kalmar län för utveckling av tele- och datatekniken*

att riksdagen lämnar motion 1985/86:T278 (s) i denna del utan åtgärd,

23. beträffande *telefoner med reglerbar ljudförstärkare*

att riksdagen lämnar motion 1985/86:T216 (fp) utan åtgärd,

24. beträffande *taxan för texttelefon*

att riksdagen avslår motion 1985/86:T379 (s),

25. beträffande *tekniska förbättringar av texttelefonerna*

att riksdagen

a) lämnar motion 1985/86:T380 (m) utan åtgärd,

b) lämnar motion 1985/86:T434 (c) utan åtgärd,

26. beträffande *postnummer i telefonkatalogen m. m.*

att riksdagen

a) avslår motion 1985/86:T214 (s),

b) avslår motion 1985/86:T277 (fp),

27. beträffande *telefonkatalogerna för Östergötlands län*

att riksdagen avslår motion 1985/86:T246 (fp, c),

28. beträffande *trådlösa telefoner*

att riksdagen avslår motion 1985/86:T378 (fp).

Stockholm den 15 april 1986

På trafikutskottets vägnar

Kurt Hugosson

Närvarande: Kurt Hugosson (s), Rolf Clarkson (m), Birger Rosqvist (s), Olle Östrand (s), Olle Grahn (fp), Sven-Gösta Signell (s), Per Stenmarck (m), Rune Johansson (s), Görel Bohlin (m), Sten-Ove Sundström (s), Agne Hansson (c), Sven Henricsson (vpk), Jarl Lander (s), Ingrid Hasselström Nyvall (fp) och Rune Thorén (c).

Reservationer

1. Televerkets investeringar (mom. 1)

Rolf Clarkson, Per Stenmarck och Görel Bohlin (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 8 som börjar med "Utskottet vill" och slutar med "av investeringarna" bort ersättas med text av följande lydelse:

På de grunder som närmare anges i motion T303 (m) ansluter sig utskottet till uppfattningen i motionen att televerket nu bör börja lägga om sin verksamhet så att den inriktas på att vidmakthålla och utveckla ett väl fungerande telenät. Mot den bakgrunden är det enligt utskottets mening angeläget att investeringsvolymen blir större än vad regeringen föreslår. Därigenom bör framkomligheten i de delar av landet där den eftersatts kunna nå en godtagbar standard. Utskottet förordar för sin del att investeringsvolymen ökar med 400 milj. kr. per år 1986/87 och 1987/88 och tillstyrker sålunda yrkandet härom i motion T303 (m).

Genom utskottets ställningstagande torde syftet med motionerna T424 (m) och T323 (s), såvitt nu är i fråga, få anses i huvudsak tillgodosett.

Vad utskottet nu har anfört bör av riksdagen ges regeringen till känna.

Det bemyndigande som regeringen begär att få besluta om mindre avvikelser från den i propositionen angivna inriktningen och omfattningen av investeringarna bör, till följd av utskottets ställningstagande, avse även den i motion 1985/86:T303 (m) angivna inriktningen och omfattningen av investeringarna.

dels att utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

1. beträffande *televerkets investeringar*

att riksdagen

a) med bifall till motion 1985/86:T303 (m) yrkande 5 samt med anledning *dels* av vad som i propositionen förordas om inriktningen och omfattningen av televerkets investeringar under perioden 1 juli 1986–31 december 1989, *dels* av motionerna 1985/86:T323 (s) yrkande 1 och 1985/86:T424 (m) yrkande 14 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet härom anfört,

b) bemyndigar regeringen att besluta om avvikelser från den i propositionen och i motion 1985/86:T303 (m) angivna inriktningen och omfattningen av televerkets investeringar under perioden 1 juli 1986–31 december 1989,

2. Televerkets statskapital (mom. 5)

Olle Grahn och Ingrid Hasselström Nyvall (båda fp) anser

dels att det stycke i utskottets yttrande på s. 10 som börjar med "Utskottet vill" och på slutar med "därför motionsyrkandena" bort ersättas med text av följande lydelse:

Utskottet delar uppfattningen att televerkets inleveranser till staten bör

öka med 200 milj. kr. och tillstyrker sålunda motionsyrkandet härom.

Genom utskottets ställningstagande torde syftet med motion T211 (c), såvitt nu är i fråga, få anses i huvudsak tillgodosett. Vad utskottet nu har anfört bör av riksdagen ges regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 5 bort ha följande lydelse:

5. beträffande *televerkets statskapital*

att riksdagen med bifall till motion 1985/86:T395 (fp) yrkande 4 och med anledning av motion 1985/86:T211 (c) yrkande 13 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet härom anfört,

3. Televerkets statskapital (mom. 5)

Agne Hansson och Rune Thorén (båda c) anser

dels att det stycke i utskottets yttrande på s. 10 som börjar med "Utskottet vill" och på slutar med "därför motionsyrkandena" bort ersättas med text av följande lydelse:

Utskottet delar uppfattningen att televerkets inleveranser till staten bör öka med 300 milj. kr. och tillstyrker sålunda motionsyrkandet härom.

Genom utskottets ställningstagande torde syftet med motion T395 (fp), såvitt nu är i fråga, få anses tillgodosett.

Vad utskottet nu har anfört bör av riksdagen ges regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 5 bort ha följande lydelse:

5. beträffande *televerkets statskapital*

att riksdagen med bifall till motion 1985/86:T211 (c) yrkande 13 och med anledning av motion 1985/86:T395 (fp) yrkande 4 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet härom anfört,

4. Teli (mom. 7)

Sven Henricsson (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 11 börjar med "Enligt utskottets" och på s. 12 slutar med "avstyrker motionsyrkandena" bort ersättas med text av följande lydelse:

Utskottet delar den i motion T206 (vpk) uttalade uppfattningen och tillstyrker följaktligen densamma. Härav följer att ifrågavarande förslag i propositionen, liksom motion T303 (m), såvitt nu är i fråga, avstyrks.

dels att utskottets hemställan under 7 bort ha följande lydelse:

7. beträffande *Teli*

att riksdagen med bifall till motion 1985/86:T206 (vpk) avslår propositionen i denna del och motion 1985/86:T303 (m) yrkande 4,

beträffande *motiveringen* för utskottets hemställan

Rolf Clarkson (m), Olle Grahn (fp), Per Stenmarck (m), Görel Bohlin (m), Agne Hansson (c), Ingrid Hasselström Nyvall (fp) och Rune Thorén (c) anser att den del av utskottets yttrande som på s. 11 börjar med "Enligt utskottets" och på s. 12 slutar med "anställdas intressen" bort ersättas med text av följande lydelse:

Utskottet ansluter sig för sin del till föredragandens uppfattning att televerkets industriverksamhet bör bedrivas i enhetlig form och att aktiebolagsformen synes vara den naturliga. Anställnings- och lönevillkoren för de anställda som berörs av ombildningen är frågor som torde få lösas i förhandlingar mellan parterna. Utskottet förutsätter att vederbörlig hänsyn tas till de anställdas intressen.

6. Televerkets myndighetsuppgifter (mom. 8)

Rolf Clarkson (m), Olle Grahn (fp), Per Stenmarck (m), Görel Bohlin (m), Agne Hansson (c), Ingrid Hasselström Nyvall (fp) och Rune Thorén (c) anser

dels att det stycke i utskottets yttrande på s. 12 som börjar med "Av propositionen" och slutar med "avstyrks följaktligen" bort ersättas med text av följande lydelse:

Även utskottet finner det angeläget att ifrågavarande uppgifter handhas av ett från televerket fristående organ.

Utskottets ställningstagande innebär att syftet med motionsyrkandena torde få anses tillgodosett.

Vad utskottet nu har anfört bör av riksdagen ges regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 8 bort ha följande lydelse:

> 8. beträffande *televerkets myndighetsuppgifter*
> att riksdagen med anledning av motionerna 1985/86:T211 (c) yrkande 12, 1985/86:T247 (fp) yrkande 1, 1985/86:T303 (m) yrkande 2 och 1985/86:T424 (m) yrkande 15 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet härom anfört,

7. Televerkets konkurrensutsatta verksamhet (mom. 9)

Rolf Clarkson (m), Olle Grahn (fp), Per Stenmarck (m), Görel Bohlin (m), Agne Hansson (c), Ingrid Hasselström Nyvall (fp) och Rune Thorén (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 12 börjar med "Ifrågavarande spörsmål" och på s. 13 slutar med "i fråga" bort ersättas med text av följande lydelse:

Även utskottet finner det angeläget att televerkets konkurrensutsatta verksamhet skiljs ut till fristående företag som verkar i fri konkurrens med andra teleindustriföretag. På grundval av ett principbeslut härom bör verksamhetsformerna för sådana fristående företag bli föremål för en

förutsättningslös utredning.

Utskottets ställningstagande innebär att syftet med motionsyrkandena torde få anses tillgodosett.

Vad utskottet nu har anfört bör av riksdagen ges regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 9 bort ha följande lydelse:

9. beträffande *televerkets konkurrensutsatta verksamhet*

att riksdagen med anledning av motionerna 1985/86:T247 (fp) yrkande 2, 1985/86:T303 (m) yrkande 3 och 1985/86:T424 (m) yrkande 16 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet härom anfört,

8. Televerkets monopol på abonnentväxlar och höghastighetsmodem (mom. 12)

Rolf Clarkson (m), Olle Grahn (fp), Per Stenmarck (m), Görel Bohlin (m), Agne Hansson (c), Ingrid Hasselström Nyvall (fp) och Rune Thorén (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 14 som börjar med "Utskottet har" och slutar med "motionsyrkandena avstyrks" bort ersättas med text av följande lydelse:

Utskottet delar motionärernas uppfattning och tillstyrker sålunda motionerna T211 (c), T247 (fp) och T424 (m), såvitt nu är i fråga. Genom utskottets ställningstagande torde vidare syftet med motion T303 (m) i här berörd del få anses tillgodosett.

Vad utskottet nu har anfört bör av riksdagen ges regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 12 bort ha följande lydelse:

12. beträffande *televerkets monopol på abonnentväxlar och höghastighetsmodem*

att riksdagen med bifall till motionerna 1985/86:T211 (c) yrkande 11, 1985/86:T247 (fp) yrkandena 3 och 4 och 1985/86:T303 (m) yrkande 1 i denna del samt med anledning av motion 1985/86:T424 (m) yrkande 17 i denna del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet härom anfört,

9. Kabel-TV (mom. 13)

Sven Henricsson (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 14 börjar med "De kultur-, medie- och telepolitiska" och på s. 15 slutar med "avstyrks motionen" bort ersättas med text av följande lydelse:

Utskottet delar motionärernas uppfattning att det inte bör vara en uppgift för televerket att marknadsföra och tillhandahålla ett TV-programutbud som produceras utomlands i mer eller mindre uttalat kommersiellt syfte. En omprövning av televerkets roll i kabel-TV-utbyggnaden bör därför även enligt utskottets mening med det snaraste komma till stånd. De frågeställ-

ningar i övrigt som motionärerna tar upp torde ofrånkomligen komma att omfattas av en sådan omprövning.

Utskottets ställningstagande innebär att syftet med motionen torde få anses tillgodosett.

Vad utskottet nu har anfört bör av riksdagen ges regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 13 bort ha följande lydelse:

13. beträffande *kabel-TV*

att riksdagen med anledning av motion 1985/86:T259 (vpk) som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet härom anfört,

10. Bredbandsnät (mom. 14)

Olle Grahn och Ingrid Hasselström Nyvall (båda fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 15 börjar med "Av motionen" och på s. 16 slutar med "detsamma avstyrks" bort ersättas med text av följande lydelse:

Utskottet delar motionärernas uppfattning och tillstyrker motionsyrkandet.

Vad utskottet nu har anfört bör av riksdagen ges regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 14 bort ha följande lydelse:

14. beträffande *bredbandsnät*

att riksdagen med bifall till motion 1985/86:T247 (fp) yrkande 5 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet härom anfört,

11. Enhetstaxa för datakommunikationstjänster (mom. 20)

Agne Hansson (c), Sven Henricsson (vpk) och Rune Thorén (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 18 som börjar med "Som framgår" och slutar med "avstyrks motionsyrkandena" bort ersättas med text av följande lydelse:

Även enligt utskottets mening bör som regel en enhetlig taxa gälla för alla datakommunikationstjänster inom Sverige. Undantag från regeln bör gälla för vissa regioner, bl. a. Norrlands inland, där en nolltaxa bör tillämpas. Utskottets ställningstagande innebär att syftet med motionsyrkandena torde få anses tillgodosett.

Vad utskottet nu har anfört bör av riksdagen ges regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 20 bort ha följande lydelse:

20. beträffande *enhetstaxa för datakommunikationstjänster*

att riksdagen med anledning av motionerna 1985/86:T224 (c) och 1985/86:A467 (c) yrkande 7 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet härom anfört,

12. Forskning (mom. 21)

Rolf Clarkson (m), Olle Grahn (fp), Per Stenmarck (m), Görel Bohlin (m) och Ingrid Hasselström Nyvall (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 18 som börjar med "Utskottet vill" och slutar med "därför motionsyrkandet" bort ersättas med text av följande lydelse:

Utskottet delar motionärernas uppfattning och tillstyrker motionsyrkandet.

Vad utskottet nu har anfört bör av riksdagen ges regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 21 bort ha följande lydelse:

21. beträffande *forskning*

att riksdagen med bifall till motion 1985/86:T247 (fp) yrkande 6 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet härom anfört.

Särskilt yttrande

Taxan för texttelefon (mom. 24)

Sven Henricsson (vpk) anför:

Det finns en strävan i vårt samhälle att motverka en särbehandling av de handikappade. I samklang med denna strävan är det rimligt att samtalskostnaderna för handikappade personer som använder texttelefon eller annan skrivande utrustning debiteras en samtalstaxa som motsvarar den vanliga telefontaxan. I första hand gäller det de kostsamma samtalen via förmedlingscentralerna. Detta är också ett sätt att underlätta kontaktmöjligheterna för människor som på grund av handikapp ofta hotas av isolering. Med detta särskilda yttrande uttalar jag att det bör vara fullt möjligt för televerket att utforma en sådan taxepolitik. Eventuellt kan ett anslag över statsbudgeten kompensera marginellt inkomstbortfall.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Sammanfattning 1
Hemställan i propositionen. Telekommunikationer 1
Motionerna 2
Bakgrund 5

Utskottet

1. Inriktningen och omfattningen av televerkets verksamhet och investeringar 6
2. Televerkets servicemål 8
3. Televerkets prisnivå-, soliditets- och räntabilitetsmål 9
4. Televerkets statskapital 10
5. Försvarsinvesteringar vid televerket 10
6. Televerkets verksamhetsformer 10
7. Televerkets monopolområde 13
8. Kabel-TV och vissa andra nätutbyggnadsfrågor 14
9. Vissa taxefrågor 16
10. Forskning m. m. 18
11. Telekommunikationer för döva och hörselskadade 19
12. Postnummer i telefonkatalogen m. m. 19
13. Övrigt 20
14. Hemställan 20

Reservationer 23
Särskilt yttrande 28